

Institute for
New Economic Thinking
AT THE OXFORD MARTIN SCHOOL

5 STELLINGEN VOOR EEN FAIRE KLIMAATTRANSITIE

Tim Goedemé, PhD

SUSPENS project: Petra Zsuzsa Lévy, Josefine Vanhille en
Gerlinde Verbist, collega's Federaal Planbureau

3 december 2020

UCSIA seminarie

Fin du mois, fin du monde?

CENTRUM VOOR SOCIAAL BELEID
HERMAN DELEECK

Stellingen

1. Het klimaatvraagstuk is een verdelingsvraagstuk
2. Een effectief en fair klimaatbeleid is eenvoudiger bij lagere ongelijkheid
3. Of een CO₂-bijdrage en dividend stelsel fair is, moet op de lange termijn worden bekeken
4. Gemiddeld fair, is niet hetzelfde als rechtvaardig
5. Een rechtvaardig klimaatbeleid vereist specifiek beleid gericht op emissiereducties bij lage-inkomensgroepen

1. Het klimaatvraagstuk is een verdelingsvraagstuk

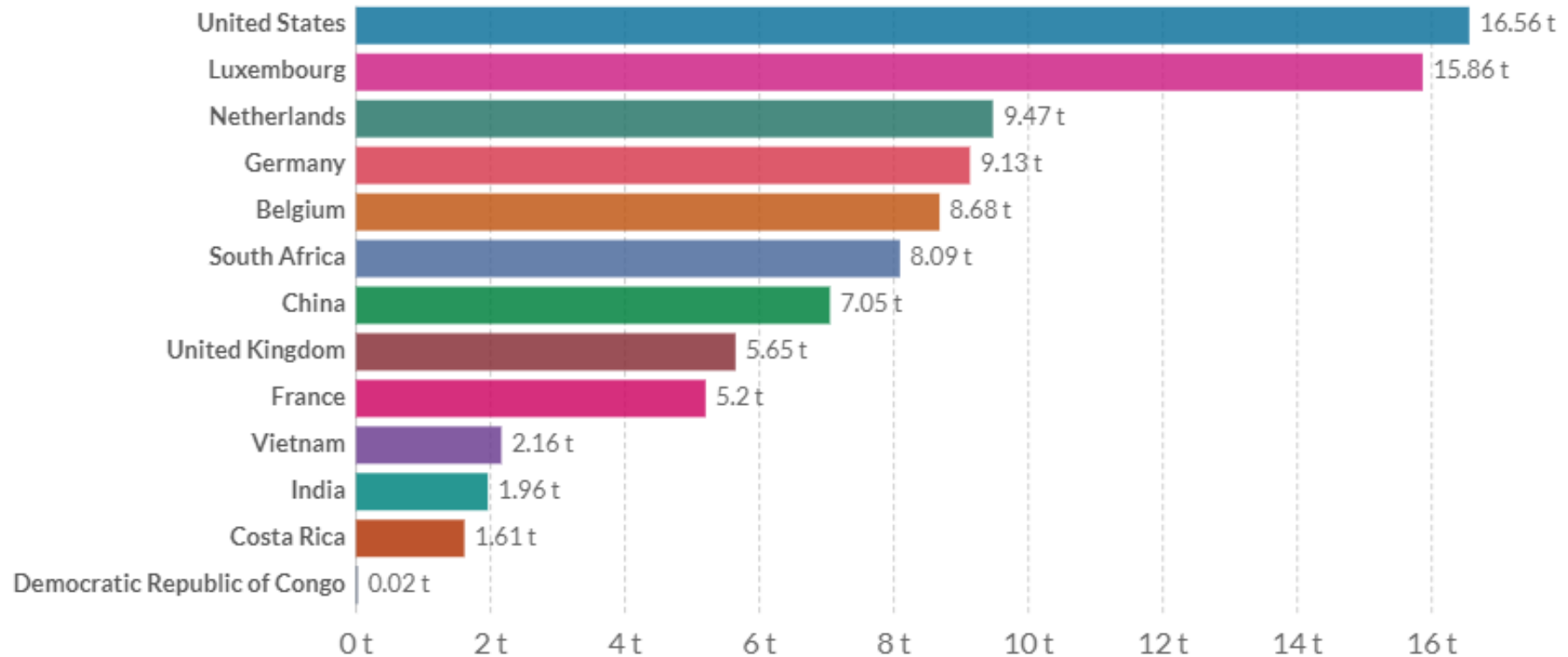
- Bijdrage tot broeikasgasemissies en gebruik van natuurlijke grondstoffen
- Mogelijkheden om emissies terug te dringen + gebruik overblijvend carbon budget
- Blootstelling aan en kwetsbaarheid voor klimaatverandering (vandaag)
- Mogelijkheden om zich aan te passen aan een veranderend klimaat (toekomst)
- Mogelijkheden om het klimaatbeleid vorm te geven
- Impact klimaatbeleid

1. Het klimaatvraagstuk is een verdelingsvraagstuk

Per capita CO₂ emissions, 2018

Carbon dioxide (CO₂) emissions from the burning of fossil fuels for energy and cement production. Land use change is not included.

Our World
in Data

Source: OWID based on CDIAC; Global Carbon Project; Gapminder & UN

Note: CO₂ emissions are measured on a production basis, meaning they do not correct for emissions embedded in traded goods.

Source: <https://ourworldindata.org/co2/country/belgium?country=~BEL>

CC BY

1. Het klimaatvraagstuk is een verdelingsvraagstuk

De 10% rijksten op aarde, zijn verantwoordelijk voor 50% van de broeikasgasemissies

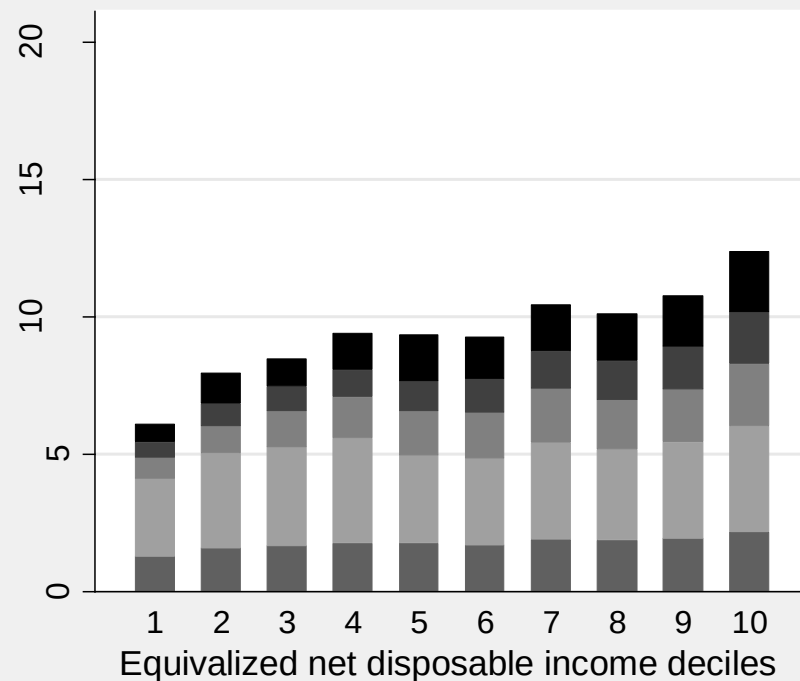
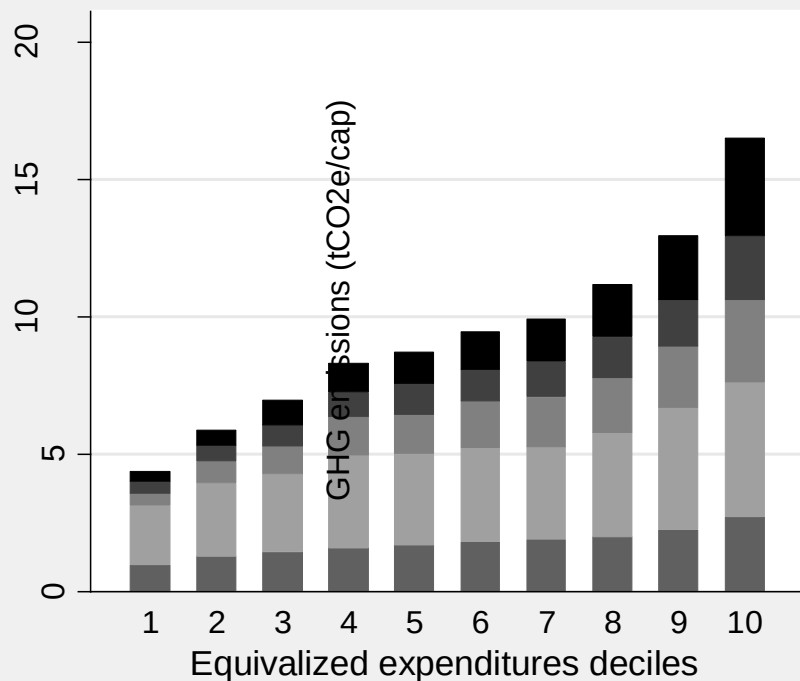
De 50% armsten op aarde, zijn verantwoordelijk voor 7% van de broeikasgasemissies

De 10% rijksten zijn verantwoordelijk voor 46% van de groei in emissies tussen 1990 en 2015

Dit komt overeen met 31% van het overblijvende carbon budget sinds 1990s en 77% van wat nog overbleef na 2015 (1.5°C scenario).

1. Het klimaatvraagstuk is een verdelingsvraagstuk

De verdeling van broeikasgasemissies in België, 2014

Food Energy&housing Transport Goods Services

2. Een effectief klimaatbeleid is eenvoudiger bij een lagere ongelijkheid

- Meer gelijkheid gaat samen met effectievere instituties
- Hogere gelijkheid betekent beter gespreide capaciteit voor mitigatie en adaptatie
- Zelfde beleid creëert meer uniforme effecten, zowel sociaal als ecologisch

Bron: Wikipedia

3. Beleid moet ook op de langere termijn fair zijn

Voorbeeld: Een CO₂-bijdrage met dividend

- Sterk in opmars wereldwijd
- Grote delen economische productie: ETS (Europees geregeld)
- Geen panacee, maar wel sluitstuk van klimaatbeleid
- Ook relevant voor huishoudens? Verwarming en transport
 - Groot deel emissies huishoudens
 - Huishoudens hebben directe impact op deze emissies

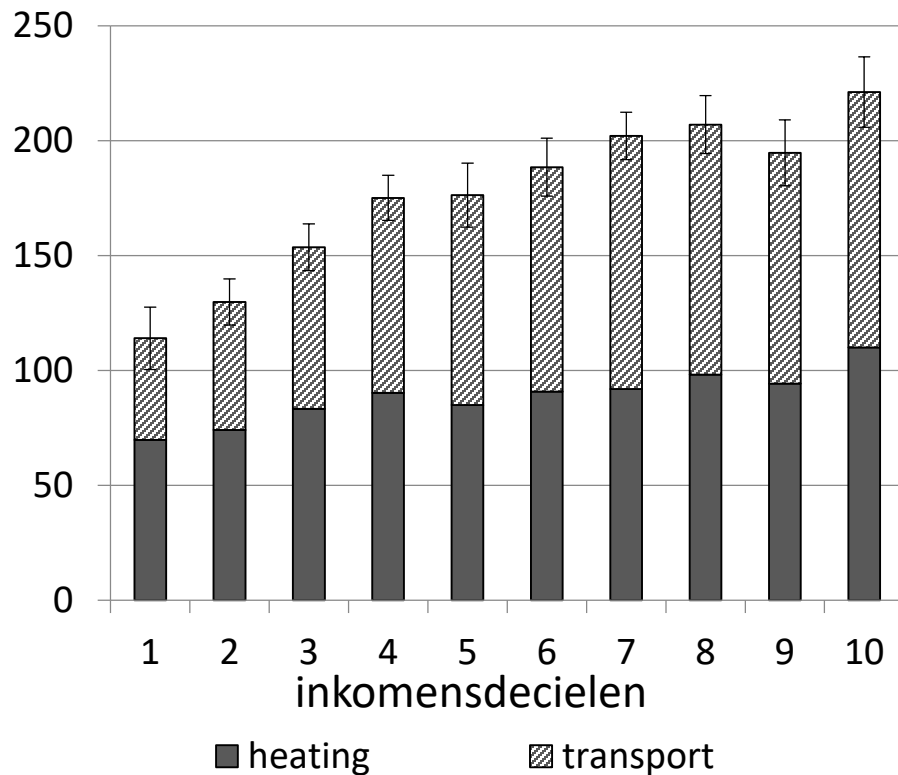
3. Beleid moet ook op de langere termijn fair zijn

Voorbeeld: Een CO₂-bijdrage met dividend

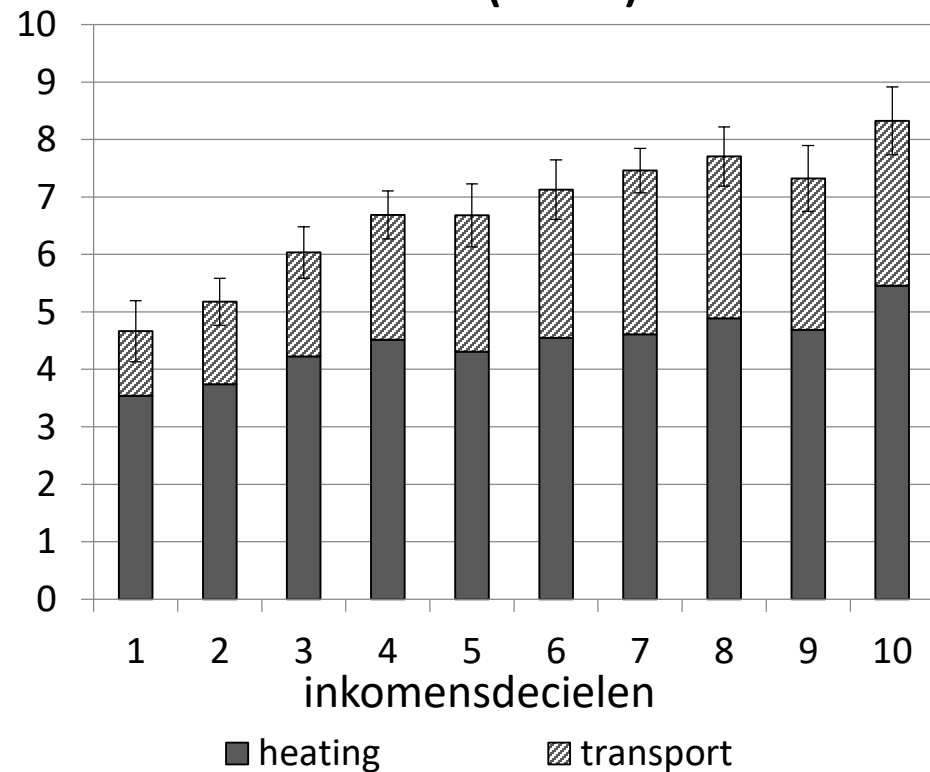
- Simulatie van CO₂ bijdrage van 110 EUR / tCO₂e
 - Ook op hout, butaangas, LPG, ...
- Alle inkomensten terugbetaald
- Gelijk bedrag voor iedereen (ongeacht emissies), niet belastbaar
 - Budget: 3.6 (2.9 – 4.2) miljard EUR / jaar = dividend van 26.6 EUR p.p. / maand
- Bron: Huishoudbudgetenquête 2014 / Peach2air

3. Beleid moet ook op de langere termijn fair zijn

**Gemiddelde maandelijkse uitgaven
aan brandstof (EUR)**

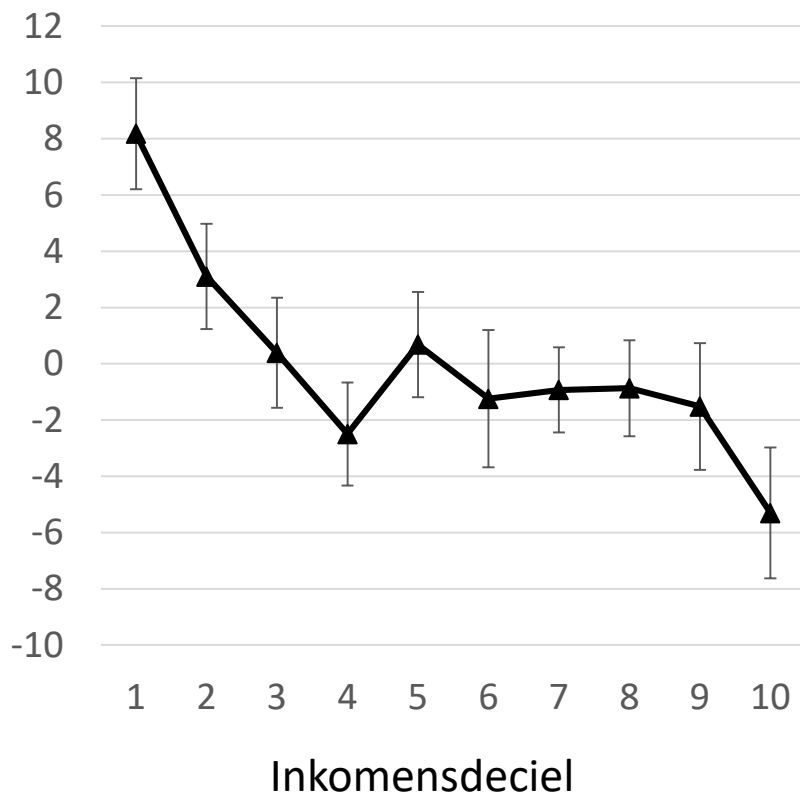

**Jaarlijkse direct en indirecte
emissies (tCO₂e)**

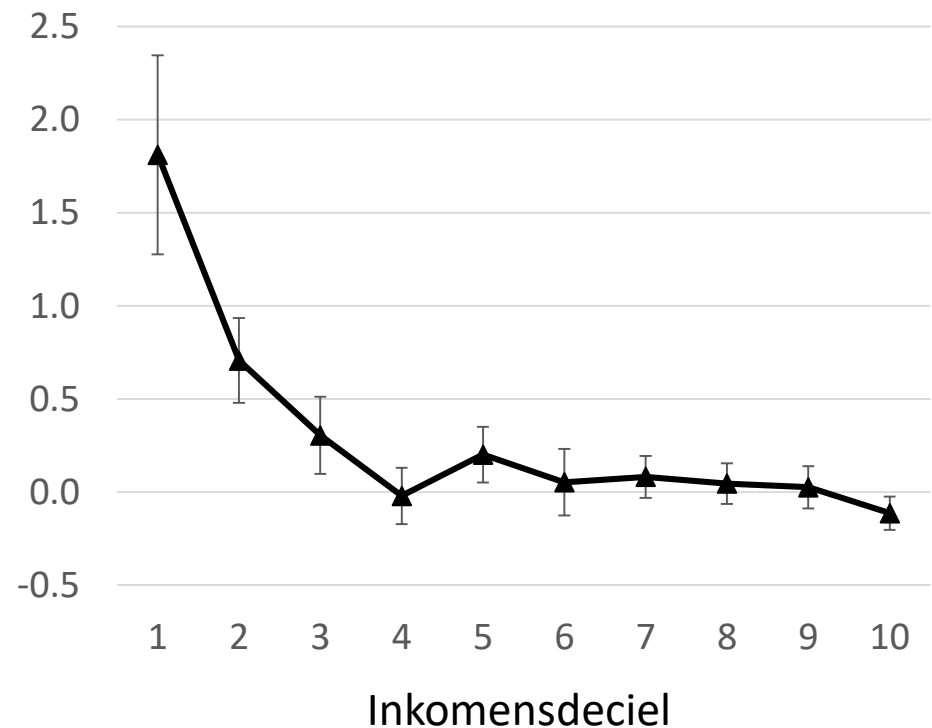

3. Beleid moet ook op de langere termijn fair zijn

Gemiddelde winst/verlies per
persoon, EUR per maand

Gemiddelde winst/verlies als % van
het inkomen

3. Beleid moet ook op de langere termijn fair zijn

Maar wat brengt de toekomst?

Subsidies zonnepanelen (De Groote et al, 2016) én Vlaamse energiepremies en belastingvoordelen (Verbeeck, 2016) komen disproportioneel ten goede van rijkere.

Er moet op korte tijd, een zeer sterke reductie in emissies worden gerealiseerd.

Cruciale vraag: wie gaat hoe snel?

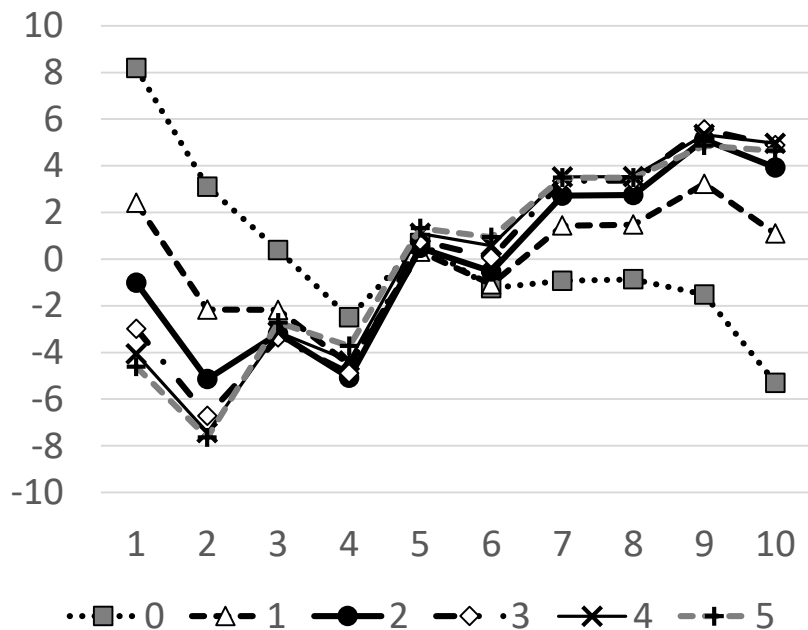
3. Beleid moet ook op de langere termijn fair zijn

Gesimuleerde reductie in emissies

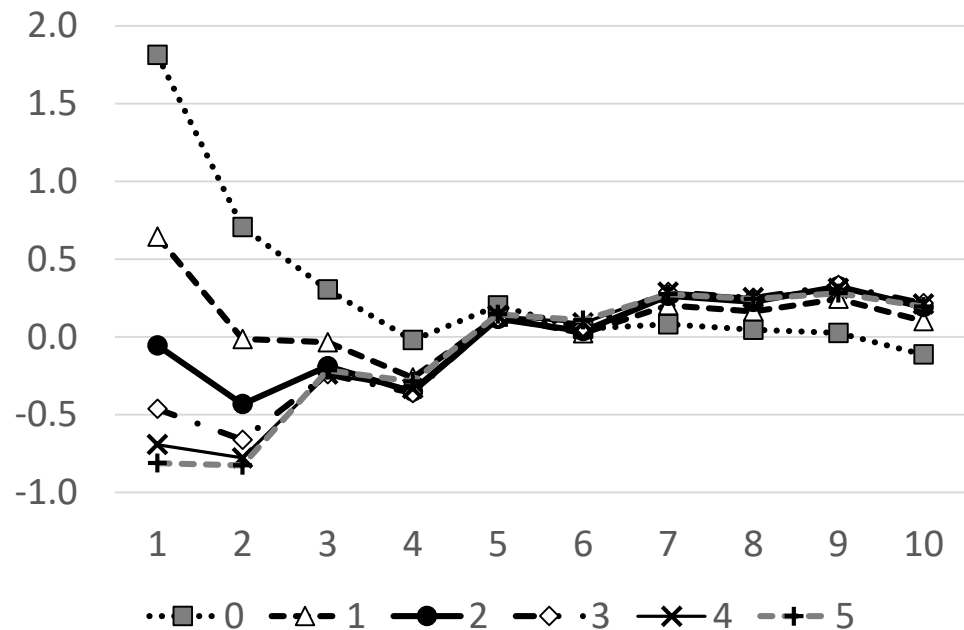
Tijd	inkomenskwintiel					Gemiddelde	dividend p.p. / maand
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5		
0	100	100	100	100	100	100	27
1	90	81	72	64	56	73	19
2	81	66	52	41	32	54	14
3	74	53	38	26	18	42	11
4	66	43	27	17	10	33	8
5	60	35	20	11	6	26	6

3. Beleid moet ook op de langere termijn fair zijn

Gemiddelde winst/verlies per
persoon / EUR per maand

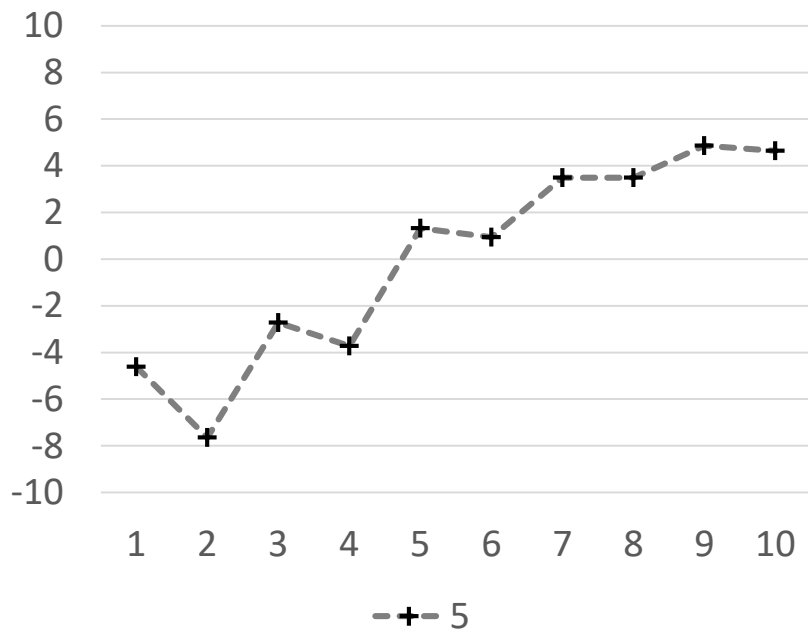

Gemiddelde winst/verlies als % van het
inkomen

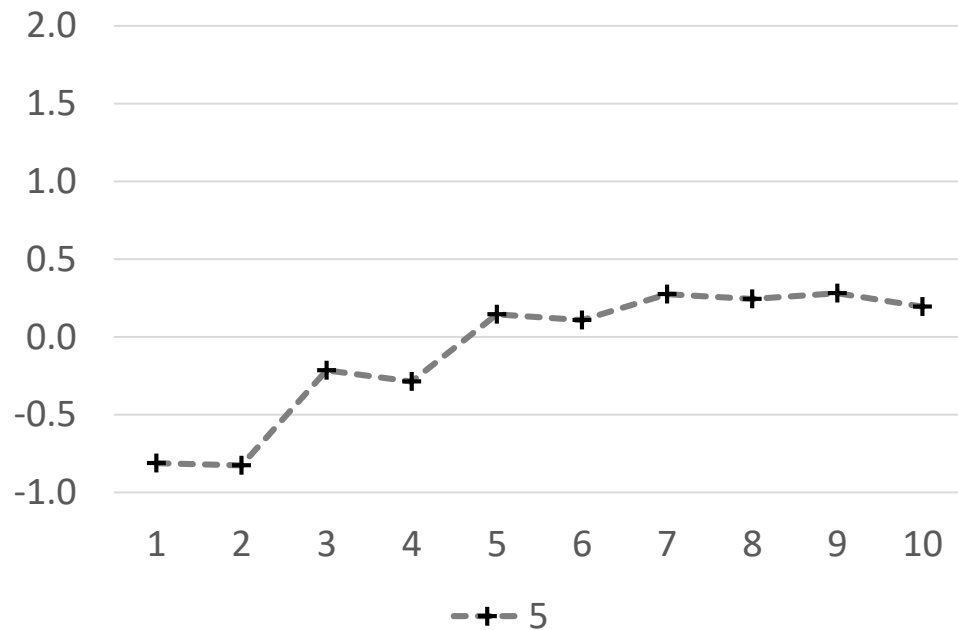

3. Beleid moet ook op de langere termijn fair zijn

Gemiddelde winst/verlies per
persoon / EUR per maand

Gemiddelde winst/verlies als % van het
inkomen

3. Beleid moet ook op de langere termijn fair zijn

Een fair beleid vereist niet enkel dat mensen met een laag inkomen worden gecompenseerd...

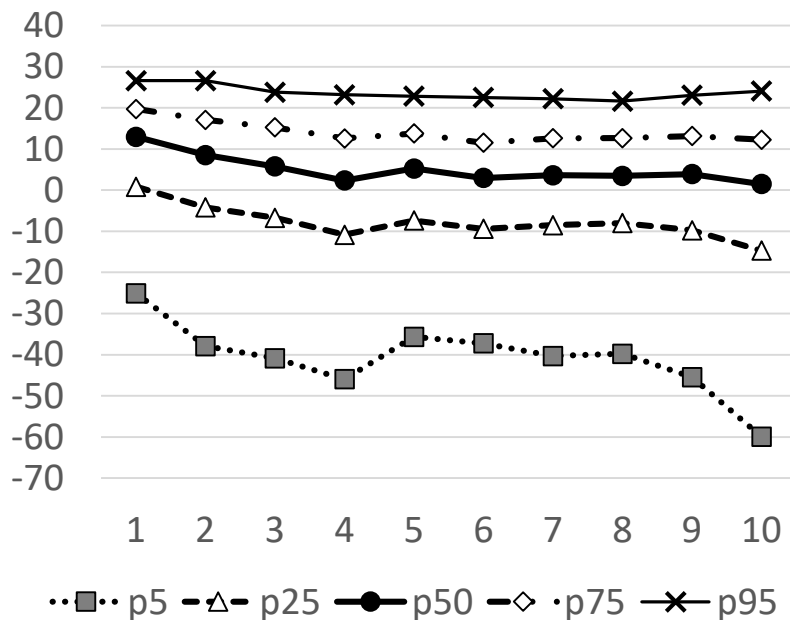
... en niet enkel dat ze worden geholpen hun emissies te verminderen...

... het vereist eveneens dat ze dat minstens even snel als gemiddeld kunnen doen.

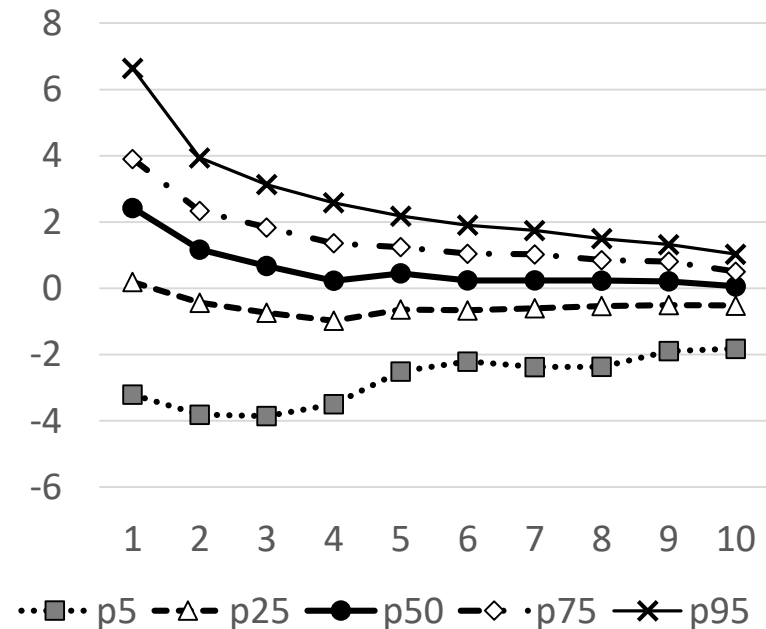
Dit vereist specifiek en ambitieus beleid

4. Gemiddeld fair, is niet hetzelfde als rechtvaardig

Verdeling van winst/verlies per
inkomensdeciel, EUR p.p. /
maand

Verdeling van winst/verlies, %
van het inkomen

5. Een rechtvaardig klimaatbeleid vereist specifiek beleid gericht op emissiereducties bij lage-inkomensgroepen

- Geef prioriteit aan wie het meeste verliest
- Aandacht voor beperkte financiële capaciteit (precaire eigenaars, weinig vermogende verhuurders, sociale verhuurkantoren)
- Sterk opschaling nodig van innovatieve technieken
 - Subsidieretentie (eigenaars)
 - Renovatiehuurovereenkomsten
 - Bijkomende investeringen in sociale verhuursector, deels terugverdiend door (1) mogelijks hogere huuropbrengst; (2) klimaatwinst; (3) gezondheidswinst
 - Openbaar Vervoer; autodelen op grote schaal
- Welvaartswinst en reboundeffecten

Besluit

1. Het klimaatvraagstuk is een verdelingsvraagstuk
2. Een effectief en fair klimaatbeleid is eenvoudiger bij lagere ongelijkheid
3. Of een CO₂-bijdrage en dividend stelsel fair is, moet op de lange termijn worden bekeken
4. Gemiddeld fair, is niet hetzelfde als rechtvaardig
5. Een rechtvaardig klimaatbeleid vereist specifiek beleid gericht op emissiereducties bij lage-inkomensgroepen
6. Maar eerst: schaf de tankkaarten af.